

Bekæmpelse af økonomisk kriminalitet. Betænkning 1066, 1986, 329 sider, hvor man vurderede de strafferetlige og processuelle regler for en intensivning af retsvæsenets indsats over for økonomisk kriminalitet og for at styrke de efterforskningsmæssige sider af problemet. Problemet anskues alene som virksomhedskriminalitet og regnskabsfusk. Betænkningen behandler ingen andre sider af sagen end de retslige; art og omfang af organiseret økonomisk kriminalitet som sådan behandles ikke.

I Ugebrevet Mandag Morgen, nr 19, 16. maj. 1994, side 1-6, findes en temaartikel om Økonomisk kriminalitet, hvor man forsøger at gøre status over udviklingen i »den grove økonomiske kriminalitet i erhvervslivet« siden betænkningen 1986. Der opregnes en række meget omtalte sager, og de få danske eksperter på området kommenterer problemet. De er stærkt uenige om bekæmpelsen er en succes eller ej, men enige om at man savner overblik over problemets omfang. Endelig refereres der til en ny rapport fra de svenske rigsdagsrevisorer, som peger på en række faktorer til økonomisk kriminalitet: a) internationaliseringen, b) liberalisering af kapitalbevægelser over landegrænser, c) liberaliseringerne i erhvervslivet, f.eks. i bankvæsenet, d) tiltagende anonymitet i samfundet, e) den teknologiske udvikling, herunder brugen af informationsteknologi, f) brist i myndighedernes kontrol og for svag lovgivning, g) risikoen for at blive opdaget og dømt er for lille.

Vagn Greve: »Kriminalitet i erhvervslivet«, Jurist- og Økonomforbundets forlag, 1989, 168 sider.

Bogen er først og fremmest et forsøg på en definitorisk afklaring af emnet, en bedømmelse af statsadvokatens, SØKs, efterforskning og en gennemgang af forskellige kategorier af økonomisk kriminalitet og deres bekæmpelse med hovedvægt på virksomhedskriminalitet. Bogen præsenterer, hvad bl.a. danske kriminologer ved om økonomisk kriminalitet, og der er tydeligvis tale om, at der ikke findes nogen egentlig indsigt i emnet af betydning i Danmark, udover det kendskab som efterforskning af enkeltsager afstedkommer.

Forbindelser mellem økonomisk og politisk magt

Der er i gennemgangen af forskning om

økonomisk magt ikke fundet empiriske bidrag, der belyser eller dokumenterer forbindelser mellem den politiske og økonomiske magt. F.eks. er der ikke fundet bidrag, der samlet belyser betydningen og omfanget af 1) organisationers og virksomheders økonomiske støtte til politiske partier, eller 2) økonomiske magtcentres påvirkning af den politiske beslutningsproces (se ovenfor under bl.a.»lobbyisme«) eller 3) udbredelsen af, hvad man kunne kalde en økonomisk-politisk elite, dens eventuelle omgangsformer, dens forestillinger og værdier, dens rekruttering.

Udenlandske forlæg

»Demokrati och makt i Sverige – maktutredningens huvudrapport«, Statens offentliga utredningar, Stockholm 1990:44, 454 sider.

Den empiriske kortlægning af økonomisk magt i Sverige følger stort set de ansatser, som er omtalt i gennemgangen af danske undersøgelser under kategori 2, ejerskab af kapitalen (Makten över kapitalet side 117-166) og delvist under kategori 1, koncentrationstendenser (Makten över marknaderna side 257-300), i det sidstnævnte afsnit med den forskel, at svenskerne også inddrager forbrugernes, konsumenternes markedsmagt. Som i de danske undersøgelser af virksomhedsejerskab og virksomhedskontrol lægger den svenske maktutredning speciel vægt på de privatejede storforetagender. Det oplyses endvidere, at ejerskab af aktier fra 1978 til 1988 i højere grad er blevet »institutionaliseret«, og det direkte personlige aktieejerskab er faldet fra 35 % til 20 % til fordel for fondseje, investeringsforeninger, forsikringsselskaber af virksomheder, som ejer hinandens aktier.

»Maktutredningen – slutrapport«, Norges offentlige utredninger, Universitetsforlaget, Oslo 1982: 3

Litteraturoversigt

Helge Andersen og Lennart Weber: Magtens mange mænd – Fremad, 1985, 157 sider
Bekæmpelse af økonomisk kriminalitet. Betænkning 1066, 1986, 329 sider

Peter Brixtofte og Erik Rasmussen: Erhvervslivets nye ejere – pensionsfondens opkøb af danske aktier – Forlaget Management, 1981, 88 sider + bilag

Danmarks Statistik 1976, udkommet i Statistiske Efterretninger nr 46, 1979